

Република Србија
РАТЕЛ
Регулаторна агенција за
електронске комуникације
и поштанске услуге

Број: 1-01-731-4/13-5
Датум: 17.06.2015. године
Београд

На основу чл. 8. став 1. тачка 2), 22, 60, 62. ст. 1-4. и 63. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, број 44/10, 60/13-УС и 62/14), члана 192. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01 и „Службени гласник РС“, број 30/10), члана 12. став 1. тачка 2) и 28. Статута Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге („Службени гласник РС“, број 125/14), Одлуке о одређивању релевантних тржишта подложних претходној регулацији („Службени гласник РС“, број 59/11), Извештаја о анализи veleпродајног тржишта широкопојасног приступа октобар 2012. године, (објављен на Интернет страници Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге www.ratel.rs), у вези са мишљењем Комисије за заштиту конкуренције број: 1/0-09-724/2012-2 од 08.11.2012. године, а поступајући по пресуди Управног суда број: 21 У. 10257/13 од 22.05.2015. године, донетој у управном спору по тужби тужиоца Предузећа за телекомуникације „Телеком Србија“ а.д., из Београда, Таковска 2,

директор Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге доноси

РЕШЕЊЕ

- I. Утврђује се да оператор Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија“ а.д. из Београда, Таковска 2, остаје оператор са значајном тржишном снагом на veleпродајном тржишту широкопојасног приступа.
- II. Оператору из става I. диспозитива овог решења одређују се следеће обавезе:
 - 1) објављивања одређених података у форми стандардне понуде;
 - 2) недискриминаторног поступања;
 - 3) рачуноводственог раздвајања;
 - 4) омогућавања приступа и коришћења елемената мреже и припадајућих средстава;
 - 5) контроле цена и примене трошковног рачуноводства.

III. Оператор из става I. диспозитива овог решења дужан је да обавезу објављивања одређених података у форми стандардне понуде, у складу са одредбом члана 64. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС и 62/14), а који се посебно односе на рачуноводствене податке, техничке спецификације, карактеристике мреже, услове понуде и коришћења (укључујући ограничења), рокове важења понуде, цене и модел стандардног уговора, извршава на следећи начин:

- 1) да објави Стандардну понуду велепродајног широкопојасног приступа за све услуге које су обухваћене дефиницијом овог тржишта, на основу које други оператори неће бити у обавези да плаћају додатне трошкове који нису неопходни за пружање релевантне услуге;
- 2) да Стандардна понуда велепродајног широкопојасног приступа буде детаљно рашчлањена у складу са потребама тржишта и да садржи одговарајуће рокове, услове и цене услуга;
- 3) да Регулаторној агенцији за електронске комуникације и поштанске услуге, квартално или на захтев, доставља детаљне извештаје који ће обухватати све релевантне показатеље ефикасности (KPI - *Key Performance Indicators*);
- 4) да Регулаторној агенцији за електронске комуникације и поштанске услуге омогући приступ систему/бази података који се користи за обрачун и чување главних показатеља ефикасности.

Оператор из става I. диспозитива овог решења у обавези је да обезбеди да минимални садржај, ниво детаљности и начин објављивања стандардне понуде буде у складу са општим актом Републичке агенције за електронске комуникације, сада Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге.

IV. Оператор из става I. диспозитива овог решења дужан је да обавезу недискриминаторног поступања у складу са одредбом члана 65. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС и 62/14) извршава тако да другим операторима пружа услуге под једнаким условима и са истим квалитетом као што то чини за сопствене потребе, односно за потребе повезаних лица или партнера, па се обавезује да:

- 1) осигура једнаке услове (пре свега у погледу цена, рокова и информација) при истим околностима за све операторе кориснике који пружају исте услуге;
- 2) пружа услуге и податке операторима корисницима под истим условима и уз исти квалитет услуге који обезбеђује за сопствене потребе, потребе повезаних лица или партнера.

V. Оператор из става I. диспозитива овог решења дужан је да обавезу рачуноводственог раздвајања у складу са одредбом члана 66. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС и 62/14) извршава тако да обезбеди одвојено рачуноводствено праћење пословних активности у вези са пружањем услуге широкопојасног приступа Интернету, и то на начин да:

- 1) припреми и достави извештај о раздвајању рачуна успеха и ангажоване имовине по свим врстама тржишних услуга, у роковима прописаним општим актом Републичке агенције за електронске комуникације, сада Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге који уређује примену трошковног принципа, одвојене рачуне и извештавање од стране оператора са значајном тржишном снагом;
- 2) на захтев Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге достави veleпродајне и интерне трансферне цене, ради утврђивања постојања неоправданог унакрсног субвенционисања;
- 3) на захтев Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге омогући увид у закључене уговоре, рачуноводствене податке, укључујући и податке о приходима оствареним на релевантном тржишту.

VI. Оператор из става I. диспозитива овог решења дужан је да обавезу омогућавања приступа и коришћења елемената мреже и припадајућих средстава у складу са одредбом члана 67. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС и 62/14) извршава тако да обезбеди да:

- 1) другом оператору пружи услугу *bitstream* приступа обухваћену дефиницијом овог тржишта;
- 2) преговара са другим операторима који траже приступ у доброј вери и да, у оквиру ове обавезе, одговори на сваки разуман захтев у року од 3 дана;
- 3) не укида неоправдано већ одобрени приступ мрежи и припадајућој инфраструктури;
- 4) пружи одређене услуге другим операторима под veleпродајним условима;
- 5) одобри приступ техничким средствима, протоколима и другим кључним технологијама које су потребне за пружање услуга;
- 6) омогући колокацију, односно други облик заједничког коришћења припадајућих средстава;

- 7) омогући приступ системима оперативне подршке или сличним софтверским системима, ради обезбеђивања лојалне конкуренције у пружању услуга електронских комуникација;
- 8) обезбеди међуповезивање мрежа и припадајућих средстава;
- 9) обезбеди приступ повезаним услугама, попут услуга базираних на подацима о идентитету, локацији и доступности корисника;
- 10) пружи услуге потребне за обезбеђивање интероперабилних услуга за повезивање крајњих корисника, укључујући и услуге интелигентних мрежа;
- 11) омогући техничке услове за пружање IP телефоније (VoIP), IP телевизије (IPTV) и видеа на захтев (*Video on Demand*) на малопродајном тржишту, унутар услуге *bitstream* приступа (путем закуплывања логичких канала);
- 12) успостави јединствен систем информисања, којим ће сопствене малопродајне јединице и јединице других оператора обавестити о узроцима прекида и року за њихово отклањање;
- 13) исправи насталу грешку у року од 2 (два) радна дана од пријаве грешке, односно, у случају озбиљне грешке, у року од највише 5 (пет) радних дана;
- 14) одговори на питања у вези са информацијама о *bitstream* приступу у року од 3 (три) радна дана;
- 15) у случају одбијања захтева за приступ оператора, одмах обавести оператора путем јединственог информационог система о разлозима за одбијање, а најкасније у року од 10 (десет) радних дана пошаље техничку документацију;
- 16) поштује рокове: рок за завршетак радова за приступ и коришћење елемената мреже је 8 (осам) радних дана од дана пријема налога, а за почетак рада највише 2 (два) радна дана од дана пријема налога од стране оператора корисника.

VII. Оператор из става I. диспозитива овог решења дужан је да обавезу контроле цена и примене трошковног рачуноводства у складу са одредбом члана 68. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС и 62/14) извршава тако да обезбеди трошковну заснованост цена и примене рачуноводства трошкова, у вези са услугом широкопојасног приступа Интернету у складу са општим актом Републичке агенције за електронске комуникације, сада Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге који уређује примену трошковног принципа, одвојене рачуне и извештавање од стране оператора са значајном тржишном снагом.

- VIII. Оператору из става I. диспозитива овог решења остаје на снази Стандардна понуда за услуге широкопојасног приступа у veleпродаји Предузећа за телекомуникације „Телеком Србија“ а.д., која је у примени од 01.06.2012. године.
- IX. Ово решење је коначно и објавиће се на Интернет страници Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге.

Образложење

Регулаторна агенција за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Агенција), примила је дана 03.06.2015. године пресуду Управног суда број: 21 У. 10257/13 од 22.05.2015. године, којом је, између осталог, уважена тужба Предузећа за телекомуникације „Телеком Србија“ а.д. из Београда, Таковска 2, (у даљем тексту: „Телеком Србија“ а.д.), поништено решење број: 1-01-731-4/13-3 од 22.05.2013. године и враћено Агенцији на поновно одлучивање.

Достављеном пресудом надлежни суд је утврдио да диспозитив оспореног решења није сачињен у складу са одредбом члана 198. ст. 1. и 2. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97, 31/01 и „Службени гласник РС“, број 30/10, у даљем тексту: ЗУП), као и да је оспорено решење донето уз повреду правила поступка из члана 199. став 2. ЗУП, па је по оцени суда, повређен закон на штету тужиоца „Телеком Србија“ а.д.

Из разлога наведених у образложењу пресуде Агенција је обавезана да у поновљеном поступку, поштујући примедбе суда у вези са поступком, отклони повреде констатоване предметном пресудом, у складу са одредбом члана 69. став 2. Закона о управним споровима („Службени гласник РС“, број 111/09, у даљем тексту: ЗУС).

Поступајући по наведеној пресуди и правним схватањима надлежног суда Агенција одлучујући у поновном поступку констатује следеће:

Агенција је по службеној дужности, сагласно одредби чл. 60. и 62. ст. 1-4. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, број 44/10, 60/13-УС и 62/14, у даљем тексту: Закон), извршила анализу, између осталог, veleпродајног тржишта широкопојасног приступа и о томе сачинила Извештај о анализи veleпродајног тржишта широкопојасног приступа, октобар 2012. године, (у даљем тексту: Извештај о анализи релевантног тржишта), који је објављен на Интернет страници Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге www.ratel.rs. и у коме је садржана чињенична грађа за доношење решења у овој управној ствари.

Поступајући сагласно одредбама чл. 34-36. Закона, Агенција је у периоду од 10.10.2012. године до 20.11.2012. године спровела поступак јавних консултација

ради прибављања мишљења стручне и шире јавности на нацрт Извештаја о анализи релевантног тржишта. Агенција је након тога, извршила анализу пристиглих мишљења, примедаба и предлога на наведени акт.

То значи да је укупност оперативних активности предузетих сагласно наведеним одредбама Закона ради утврђивања чињеничног стања које представља подлогу за доношење решења, и у коме су садржане одлучне чињенице ближе приказана у Извештају о анализи релевантног тржишта, па исти садржи све правно релевантне чињенице и околности у складу са начелом истине у управном поступку, сагласно члану 8. ЗУП. Као такав, Извештај о анализи релевантног тржишта, у складу са „начелом официјелности“ из члана 126. ЗУП, односно чињенице изнете у њему представљају основ за одлучивање, односно за примену члана 62. и 63. Закона, тј. основ су за доношење овог решења, којим је одређен оператор са значајном тржишном снагом на релевантном тржишту, односно утврђено је да досадашњи оператор са значајном тржишном снагом на veleпродајном тржишту широкопојасног приступа, остаје и даље на том тржишту оператор са значајном тржишном снагом, одређене су му регулаторне обавезе и начин њиховог извршавања.

Велепродајно тржиште широкопојасног приступа, утврђено је као релевантно тржиште подложно претходној регулацији Одлуком о одређивању релевантних тржишта подложних претходној регулацији („Службени гласник РС“, број 59/11), коју је донео Управни одбор Агенције.

Агенција је приликом анализе релевантних тржишта (у даљем тексту: анализа), сагласно одредби члана 60. Закона, водила рачуна о примени Препоруке Комисије (ЕЗ) број 2007/879/ЕС од 17.12.2007. године о релевантним тржиштима на подручју електронских комуникација која су подложна претходној регулацији, као и Смерницама Комисије (ЕЗ) број 2002/С 165/03 од 11.07.2002. године о анализи тржишта и утврђивању значајне тржишне снаге на основу регулаторног оквира за електронске комуникације.

Приликом анализе коришћени су подаци које је Агенција прикупила путем упитника за veleпродајно тржиште широкопојасног приступа и годишњих извештаја за пружаоце Интернет услуга. Период на који се анализа односи обухвата 2009., 2010. и 2011. годину.

Агенција је поступак анализе спровела у циљу оцене степена конкурентности на одређеном релевантном тржишту, сходно члану 59. став 1. Закона, односно у циљу континуираног праћења стања на veleпродајном тржишту широкопојасног приступа на територији Републике Србије ради уочавања евентуалних промена у односу на претходно извршену анализу тржишта август/новембар 2011. године. Ово се превасходно односи на постојање квалитетног тржишног надметања или постојање једног или више оператора са значајном тржишном снагом (у даљем тексту: оператор са ЗТС).

Одређивање оператора са ЗТС експлицитно је уређено одредбама члана 62. Закона.

Сагласно одредби члана 62. став 4. Закона, Агенција је у обавези да прати примену обавеза одређених оператору са ЗТС и по службеној дужности преиспитује донето решење најмање једном током периода од три године од дана доношења, те сходно утврђеном стању одлучује у вези са обавезама оператора са ЗТС.

Обавезе оператора са значајном тржишном снагом, које се решењем одређују оператору са ЗТС прописане су чланом 63. Закона.

У поступку анализе дефинисано је релевантно тржиште у производној и географској димензији, анализирани су критеријуми за утврђивање значајне тржишне снаге, а по окончању тог поступка, ставом I. диспозитива овог решења, утврђено је да „Телеком Србија“ а.д. остаје оператор са ЗТС на релевантном тржишту. Оператору са ЗТС су ставом II. диспозитива овог решења одређене обавезе на основу постојећег стања тржишне конкуренције и идентификованих потенцијалних препрека у развоју тржишне конкуренције са којим се суочавају оператори на велепродајном тржишту широкопојасног приступа.

У производној димензији релевантно тржиште је велепродајно тржиште широкопојасног приступа, које обухвата услуге ADSL приступа путем бакарне парице, које „Телеком Србија“ а.д. пружа за сопствене потребе као и *bitstream* ADSL услугу путем бакарне парице, при чему се као тачке преузимања саобраћаја између оператора који пружа услугу и оператора који користи услугу подразумевају: тачка приступа на IP нивоу, тачка приступа на *Ethernet* нивоу и тачка приступа на DSLAM-у.

Географска димензија велепродајног тржишта широкопојасног приступа је територија Републике Србије.

У складу са закључком анализе релевантног тржишта, Агенција констатује да „Телеком Србија“ а.д. остаје оператор са ЗТС на том тржишту, те је одлучено као у ставу I. диспозитива овог решења.

Такође, према одредби члана 62. став 2. Закона, овим решењем Агенција одређује оператору са ЗТС најмање једну обавезу из члана 63. Закона, водећи рачуна о врсти и природи утврђених недостатака на тржишту, претходним улагањима, подстицању даљих улагања и могућности за повраћај улагања по разумној стопи с обзиром на повезане ризике.

У складу са резултатима анализе релевантног тржишта, Агенција је „Телеком Србија“ а.д. као оператору са ЗТС, сагласно одредби члана 62. став 2. Закона, одредила следеће обавезе из члана 63. Закона: објављивања одређених података у форми стандардне понуде, недискриминаторног поступања, рачуноводственог

раздвајања, омогућавања приступа и коришћења елемената мреже и припадајућих средстава, као и обавезу контроле цена и примене трошковног рачуноводства, те је одлучено као у ставу II. диспозитива овог решења. Обавезе се уводе са циљем да се на најбољи начин отклоне потенцијалне препреке развоју конкуренције, омогући развој релевантног тржишта и конкуренције и заштите интереси крајњих корисника.

Приликом одређивања обавеза оператору са ЗТС Агенција је водила рачуна о врсти и природи утврђених недостатака на тржишту, претходним улагањима, подстицању даљих улагања и могућности за повраћај улагања по разумној стопи с обзиром на ризике.

Ово пре свега из разлога што у посматраном периоду анализа релевантног тржишта не даје другачије резултате, у односу на резултате анализе релевантног тржишта који су садржани у Извештају о анализи veleпродајног тржишта широкопојасног приступа август/новембар 2011. године, како са аспекта одређивања оператора са ЗТС, тако и са аспекта утврђивања регулаторних обавеза.

„Телеком Србија“ а.д. је дужан да обавезе утврђене ставом II. диспозитива овог решења, појединачно уређене одредбама 64. - 68. Закона, извршава на начин утврђен ст. III. до VII. диспозитива овог решења, како следи:

1) Обавеза објављивања одређених података у форми стандардне понуде

У складу са одредбама члана 64. Закона, Агенција закључује да оператор са ЗТС треба да има обавезу објављивања одређених података, која се посебно односи на: рачуноводствене податке, техничке спецификације, карактеристике мреже, услове понуде и коришћења (укључујући ограничења), рокове важења понуде, цене, модел стандардног уговора.

Агенција сматра да је пропорционално и оправдано наметнути обавезу „Телеком Србија“ а.д. да објављује одређене податке, јер се тиме осигурава да ће он, као оператор са ЗТС на релевантном veleпродајном тржишту широкопојасног приступа Интернету, нудити услуге другим операторима под једнаким условима и са истим квалитетом као што то чини за сопствене потребе, односно за потребе повезаних лица или партнера. Обавеза „Телеком Србија“ а.д. да објављује одређене податке, омогућава операторима корисницима veleпродајне услуге широкопојасног приступа да на основу транспарентно објављених услова оператора са ЗТС, дођу до закључка да ли су дискриминисани ценама, условима и роковима. Обавеза објављивања одређених података чини ефикаснијим остале обавезе које има оператор са ЗТС на релевантном тржишту, а то се нарочито односи на обавезу недискриминаторног поступања.

У складу са претходно наведеним, Агенција констатује да обавеза објављивања података треба да се односи на следеће:

- 1) „Телеком Србија“ а.д. је у обавези да објави Стандардну понуду велепродајног широкопојасног приступа за све услуге које су обухваћене дефиницијом овог тржишта, на основу које други оператори неће бити у обавези да плаћају додатне трошкове који нису неопходни за пружање релевантне услуге;
- 2) Стандардна понуда велепродајног широкопојасног приступа мора бити детаљно рашчлањена у складу са потребама тржишта и мора садржати одговарајуће рокове, услове и цене услуга;
- 3) „Телеком Србија“ а.д. је у обавези да Агенцији, квартално или на захтев Агенције, доставља детаљне извештаје који ће обухватати све релевантне показатеље ефикасности (KPI - *Key Performance Indicators*);
- 4) „Телеком Србија“ а.д. је у обавези да Агенцији омогући приступ систему/бази података који се користи за обрачун и чување главних показатеља ефикасности.

Сврха ове обавезе јесте да се свим операторима на релевантном тржишту омогући увид у услове коришћења *bitstream* приступа.

С обзиром на техничке карактеристике и сложеност *bitstream* приступа, Агенција констатује да сам приступ информацијама није довољан, и из тог разлога је неопходно да се „Телеком Србија“ а.д. одреди обавеза објављивања Стандардне понуде велепродајног широкопојасног приступа. У Стандардној понуди велепродајног широкопојасног приступа морају бити наведене услуге које „Телеком Србија“ а.д. нуди у вези са услугом *bitstream* приступа, и иста мора бити детаљно рашчлањена у складу са тржишним потребама, тако да други оператори, који желе одређену услугу, не морају да сnose додатне трошкове који нису неопходни за пружање дате услуге.

Неопходно је да Стандардна понуда велепродајног широкопојасног приступа садржи списак услуга које су рашчлањене у складу са потребама других оператора, као и повезане услове који се тичу списка услуга, а који укључују цене, као и принципе одређивања истих.

Стандардна понуда велепродајног широкопојасног приступа мора садржати цене, разумне рокове, као и накнаде за непоштовање рокова извођења, а све са циљем осигурања правовременог испуњавања обавеза.

Основни садржај Стандардне понуде велепродајног широкопојасног приступа укључује:

- (1) опште одредбе које се односе на предмет, опсег и ограничења Стандардне понуде, измене Стандардне понуде, поступак измене уговора о коришћењу услуге и/или приступа мрежи у случају измене Стандардне понуде, начине усклађивања уговора произашлих из Стандардне понуде, примену Стандардне понуде, време ступања на снагу Стандардне понуде, важење Стандардне понуде, захтев за започињање преговора о склапању уговора

- који нарочито мора садржати рокове за одговор на захтеве за коришћење услуге широкопојасног приступа Интернету;
- (2) опис услуга које су одређене опсегом Стандардне понуде;
 - (3) детаљне услове за поступак склапања уговора о коришћењу услуге широкопојасног приступа Интернету (поступке подношења захтева и пружања услуге широкопојасног приступа Интернету, као и ограничења при њиховој употреби, услове за активацију и пружање услуге, разлоге за одбијање захтева и/или трајно/привремено обустављање пружања услуге);
 - (4) техничке услове – архитектуру услуге широкопојасног приступа Интернету у мери у којој је иста релевантна за реализацију ове услуге (тачке приступа за све врсте услуга дефинисане Стандардном понудом, врсте и опис расположивих интерфејса и припадајућих протокола, врсте приступних водова, Стандардни ниво услуге у погледу успостављања приступа и преноса података, аутентификације и преноса података, техничких услова и начина спајања оператора корисника Стандардне понуде на мрежну платформу оператора за приступ мрежи, измене техничких параметара и сл.);
 - (5) цене услуга широкопојасног приступа Интернету (цене и начин обрачуна накнада за сваки одговарајући део Стандардне понуде);
 - (6) обрачун, наплату и инструменте осигурања плаћања;
 - (7) квалитет услуга - услове пружања услуге широкопојасног приступа Интернету, рокове за одговоре на захтеве за пружање услуге широкопојасног приступа Интернету, уговоре о нивоу услуге (SLA - *Service Level Agreement*), референтне услове уговора о коришћењу услуге широкопојасног приступа Интернету који укључују надокнаде због неизвршења уговорних обавеза, одржавање, утврђивање и отклањање сметњи, привремену обуставу пружања услуге и трајну обуставу пружања услуге;
 - (8) управљање, рад и одржавање услуге (услове приступа системима оперативне подршке, информационим системима и базама података оператора за приступ мрежи за потребе подношења претходних захтева, захтева за пружање услуге, уклањање кварова и наплату);
 - (9) одговорност и накнаду штете;
 - (10) поверљивост информација и пословну тајну;
 - (11) поступак миграције оператора корисника Стандардне понуде између услуга;
 - (12) решавање спорова;
 - (13) додатке Стандардне понуде (попис регионалних приступних тачака, захтеве за услугу широкопојасног приступа Интернету, споразум о поверљивости, текст инструмента осигурања плаћања, образац за пријаву

кварова/сметњи, обрасце за поступак миграције оператора корисника
Стандардне понуде на друге технологије преко којих се може пружати
услуга.

Без обавезе објављивања одређених података, Агенција не би на одговарајући начин могла да прати да ли оператор са ЗТС на релевантном тржишту спроводи обавезу недискриминаторног поступања. Обавеза објављивања одређених података је додатна обавеза у смеру решавања препрека развоју конкуренције које су везане за дискриминацију на ценовној и дискриминацију на неценовној основи, имајући у виду да је све облике дискриминаторног поступања могуће утврдити само онда када су транспарентно објављени услови под којима оператор са ЗТС нуди услуге на релевантном veleпродајном тржишту.

У оквиру обавезе објављивања одређених података, Агенција оцењује неопходним да „Телеком Србија“ а.д. буде обавезан да Агенцији, тромесечно или на захтев Агенције, доставља детаљне извештаје са свим релевантним показатељима ефикасности пружања релевантне услуге (*Key Performance Indicators*).

Агенција закључује да извештај о релевантним показатељима ефикасности мора да садржи следеће:

- број примљених захтева по оператору и по преносним брзинама;
- број примљених захтева од оператора по тачкама спајања (*POP*);
- број одбијених захтева по одређеним разлозима за одбијање;
- број реализованих захтева унутар одређеног рока;
- просечно време успостављања услуге по оператору;
- број активних DSL линкова по локалним централама (*MDF*);
- број пријављених кварова (сметњи) по типу приступа;
- просечно време за отклањање кварова по операторима;
- број отклоњених кварова у оквиру одређеног времена (*basic SLA*);
- QoS за VOIP;
- QoS за IPTV;
- QoS за VoD.

Обавеза објављивања одређених података допуњује обавезу рачуноводственог раздвајања. Примена обавезе објављивања одређених података има за циљ да укаже на антиконкурентске активности и препреке развоју конкуренције које се односе на праксу унакрсног субвенционисања, дискриминацију на ценовној основи и праксу препознату као ценовно истискивање маргине профита (*price squeeze*) и да допринесе њиховом решавању.

Агенција закључује да обавеза објављивања одређених података не представља додатно оптерећења за „Телеком Србија“ а.д., већ да операторима корисницима пружа транспарентан увид у услове пружања veleпродајне услуге и тиме доприноси обезбеђивању конкуренције на релевантном тржишту.

2) Обавеза недискриминаторног поступања

У складу са одредбама члана 65. Закона, оператор са ЗТС је дужан да другим операторима пружа услуге под једнаким условима и са истим квалитетом као што то чини за сопствене потребе, односно за потребе повезаних лица или партнера.

Агенција одређује „Телеком Србија“ а.д., као оператору са ЗТС на велепродајном тржишту широкопојасног приступа Интернету, обавезу недискриминаторног поступања, којом се обавезује да:

- осигура једнаке услове (пре свега у погледу цена, рокова и информација) при истим околностима за све операторе кориснике који пружају исте услуге;
- пружа услуге и податке операторима корисницима под истим условима и уз исти квалитет услуге који обезбеђује за сопствене потребе, потребе повезаних лица или партнера.

„Телеком Србија“ а.д. , као оператор са ЗТС на релевантном тржишту, у одсуству регулације, може спроводити активности које се односе на пружање услуге широкопојасног приступа Интернету, а које су дискриминаторне у погледу услова, цена, квалитета и представљају препреке развоју делотворне конкуренције.

Агенција сматра да „Телеком Србија“ а.д., као оператор са ЗТС, може користити различите механизме на ценовној и неценовној основи како би отежао (или чак учинио немогућим) улазак и рад конкурентних оператора, и из тих разлога констатује да је оправдано „Телеком Србија“ а.д. одредити обавезе недискриминаторног поступања.

Такође, „Телеком Србија“ а.д. може обрачунавати услуге широкопојасног приступа, операторима корисницима по ценама које су више од цена по којима их нуди за сопствене потребе, чиме умањује профите и истискује конкуренцију (операторе кориснике). Та пракса је препозната као ценовно истискивање маргине профита (*price squeeze*) конкуренције.

Поред преношења значајне тржишне снаге на ценовним основама, „Телеком Србија“ а.д. може примењивати и антиконкурентске тактике одуговлачења, ускраћивања информација, инсистирања на неоправданим захтевима и дискриминаторног коришћења информација. Ове активности доводе операторе кориснике у неравноправан положај, чиме се спречава делотворна конкуренција.

Агенција констатује да обавеза недискриминаторног поступања не представља додатно оптерећења за „Телеком Србија“ а.д., зато што не узрокује додатне трошкове нити захтева нове процедуре, већ само даје упоредив увид у понашање оператора са ЗТС према свом малопродајном делу и према операторима корисницима велепродајне услуге широкопојасног приступа.

3) Обавеза рачуноводственог раздвајања

Агенција одређује „Телеком Србија“ а.д., као оператору са ЗТС, обавезу рачуноводственог раздвајања, која се односи на одвојено рачуноводствено праћење пословних активности у вези са пружањем услуге широкопојасног приступа Интернету.

У складу са општим актом Агенције, „Телеком Србија“ а.д. је дужан да припреми и достави извештај о раздвајању рачуна успеха и ангажоване имовине по свим врстама тржишних услуга, у роковима прописаним општим актом Агенције који уређује примену трошковног принципа, одвојене рачуне и извештавање од стране оператора са значајном тржишном снагом.

Такође, „Телеком Србија“ а.д. је у обавези да на захтев Агенције достави велепродајне и интерне трансферне цене, ради утврђивања постојања неоправданог унакрсног субвенционисања, као и да, такође на захтев Агенције, омогући увид у закључене уговоре, рачуноводствене податке, укључујући и податке о приходима оствареним на релевантном тржишту. Агенција је овлашћена и да те податке објави, уколико би се тиме допринело развоју делотворне конкуренције, водећи рачуна о томе да битно не угрози пословање оператора.

4) Обавеза омогућавања приступа и коришћења елемената мреже и припадајућих средстава

Агенција сматра, да би одбијање договора/ускраћивање приступа и коришћења елемената мреже и припадајућих средстава било супротно интересима крајњих корисника и ограничило такмичење на тржишту електронских комуникација на нивоу малопродаје. У складу са тим, Агенција „Телеком Србија“ а.д. одређује обавезе из члана 67. Закона, тако да се приступ елементима мреже и припадајућим средствима ограничи само на оно што је у техничком и оперативном смислу неопходно ради пружања услуга крајњим корисницима, у складу са најбољом праксом ЕУ из ове области. Приликом одређивања обавеза из наведеног члана, Агенција може прописати техничке и организационе услове које оператор са ЗТС и оператори који од њега траже приступ и коришћење елемената мреже и припадајућих средстава морају испунити, када је то неопходно ради обезбеђивања несметаног функционисања мреже.

На основу дела анализе који говори о препрекама које оператор са ЗТС може постављати одбијањем договора или ускраћивањем приступа, Агенција закључује да би ускраћивање приступа, неоправдано условљавање или слично ограничавање од стране оператора са ЗТС који контролише неопходну инфраструктуру спречило развој конкуренције на малопродајном нивоу, што би на крају угрозило интересе крајњих корисника. Поред тога, Агенција сматра да оператор са ЗТС може користити и остале механизме спречавања конкуренције на ценовној и неценовној основи како би отежао (или чак учинио немогућим) улазак и рад осталих оператора на релевантном тржишту.

Одређивање обавеза оператору са ЗТС да конкурентима, под недискриминаторним условима, обезбеди приступ и коришћење елемената своје мреже и припадајућих средстава, обезбеђује могућност и другим операторима да понуде услуге крајњим корисницима преко инфраструктуре оператора са ЗТС, нарочито у мање насељеним областима. То такође омогућава спречавање преношења значајне тржишне снаге на малопродајно тржиште, обезбеђује квалитетнију понуду услуга крајњим корисницима и дугорочно штити такмичење на тржишту електронских комуникација и подстиче развој тржишта. При томе, Агенција може наметнути додатне услове оператору са ЗТС како би се осигурало фер, разумно и благовремено извршавања обавеза.

Потенцијално нарушавање конкуренције приметно је из анализе релевантног тржишта Агенције, где положај оператора на малопродајном тржишту зависи од услова приступа инфраструктури „Телеком Србија“ а.д. „Телеком Србија“ а.д. је у стању да спречи или ограничи приступ инфраструктури постављањем препрека као што су кашњење у поступку омогућавања приступа, неконкурентни услови и сл. Поред тога, „Телеком Србија“ а.д. са више од 50% тржишног учешћа на релевантном тржишту може да доноси одлуке независно од понашања других учесника на тржишту.

Из наведених разлога Агенција одређује „Телеком Србија“ а.д. обавезу да одговори на оправдане захтеве за приступ и коришћење елемената мреже и, у складу са одредбом из става 3. члана 67. Закона, одређује обавезе да:

- другом оператору пружи услугу *bitstream* приступа обухваћену дефиницијом овог тржишта;
- преговара са другим операторима који траже приступ у доброј вери и да, у оквиру ове обавезе, одговори на сваки разуман захтев у року од 3 дана;
- не укида неоправдано већ одобрени приступ мрежи и припадајућој инфраструктури;
- пружи одређене услуге другим операторима под велепродајним условима;
- одобри приступ техничким средствима, протоколима и другим кључним технологијама које су потребне за пружање услуга;
- омогући колокацију, односно други облик заједничког коришћења припадајућих средстава;
- омогући приступ системима оперативне подршке или сличним софтверским системима, ради обезбеђивања лојалне конкуренције у пружању услуга електронских комуникација;
- обезбеди међуповезивање мрежа и припадајућих средстава;
- обезбеди приступ повезаним услугама, попут услуга базираних на подацима о идентитету, локацији и доступности корисника;
- пружи услуге потребне за обезбеђивање интероперабилних услуга за повезивање крајњих корисника, укључујући и услуге интелигентних

мрежа;

- омогући техничке услове за пружање IP телефоније (VoIP), IP телевизије (IPTV) и видеа на захтев (*Video on Demand*) на малопродајном тржишту, унутар услуге *bitstream* приступа (путем закупуљивања логичких канала);
- успостави јединствен систем информисања, којим ће сопствене малопродајне јединице и јединице других оператора обавестити о узроцима прекида и року за њихово отклањање;
- исправи насталу грешку у року од 2 (два) радна дана од пријаве грешке, односно, у случају озбиљне грешке, у року од највише 5 (пет) радних дана. О продужењу рока „Телеком Србија“ а.д. је дужан да обавести оператора и Агенцију, уз специфицирање разлога који указују да се ради о озбиљној грешци;
- одговори на питања у вези са информацијама о *bitstream* приступу у року од 3 (три) радна дана;
- у случају одбијања захтева за приступ оператора, одмах обавести оператора путем јединственог информационог система о разлозима за одбијање, а најкасније у року од 10 (десет) радних дана пошаље техничку документацију, која треба да садржи разлоге за одбијање и писану изјаву правног заступника да крајњи корисник не може да добије широкопојасни приступ „Телеком Србија“ а.д.;
- поштује рокове: рок за завршетак радова за приступ и коришћење елемената мреже је 8 (осам) радних дана од дана пријема налога, а за почетак рада највише 2 (два) радна дана од дана пријема налога од стране оператора корисника.

Агенција је при одређивању обавеза из одредаба члана 67. Закона везаних за обезбеђивање приступа водила рачуна о регулаторним начелима и принципима и степену развоја тржишта и сматра да су све предложене/наведене обавезе технички изводљиве, узимајући у обзир капацитете оператора. Агенција одређује „Телеком Србија“ а.д. обавезу да другим операторима пружа услугу *bitstream* приступа обухваћену дефиницијом овог тржишта. С обзиром на то да „Телеком Србија“ а.д. поседује електронску комуникациону мрежу коју не може лако се реплицира, наведене обавезе су потребне како би се онемогућило да „Телеком Србија“ а.д. пренесе своју значајну тржишну моћ на повезано малопродајно тржиште. Такође, „Телеком Србија“ а.д. треба да специфицира техничке параметре за сваку тачку преузимања саобраћаја услуге *bitstream* приступа.

Агенција констатује да „Телеком Србија“ а.д. треба да уведе јединствену услугу *bitstream* приступа.

Агенција закључује да „Телеком Србија“ а.д. треба да спроводи оцењивање разумног захтева оператора корисника у складу са обавезом недискриминације и техничким могућностима властите мреже.

Такође, у случају да „Телеком Србија“ а.д. планира да понуди услуге приступа путем оптичког кабла, не сме на малопродајном нивоу понудити услуге које се заснивају на FTTH (FTTCAB, FTTH) концепту пре него што прође три месеца од почетка пружања одговарајућих услуга на veleпродајном нивоу. У случају да барем један оператор, који није повезано друштво „Телеком Србија“ а.д., понуди малопродајне пакете на основу наведених veleпродајних понуда пре истека наведених три месеца, „Телеком Србија“ а.д. такође може понудити услуге на малопродајном нивоу пре истека три месеца. Агенција одређује „Телеком Србија“ а.д. и обавезу да у случају модернизације мреже (нпр. замена бабра оптиком), а на захтев оператора, пружи услугу *bitstream* приступа путем оптичког кабла са тачком приступа на IP нивоу, *Ethernet* нивоу и на DSLAM-у/OLT-у.

„Телеком Србија“ а.д., пре него што објави услове, цене и рокове услуге *bitstream* приступа на IP нивоу која се базира на FTTH решењу у оквиру Стандардне понуде veleпродаје широкопојасног приступа, треба да достави Агенцији техничко решење реализације наведене услуге, како би оператори корисници могли да имају у виду могућности које „Телеком Србија“ а.д. предвиђа у својој мрежи и да у складу са тиме припреме своју мрежу и услове за пружање услуге *bitstream* приступа и како би се утврдило да ли су технички услови применљиви односно прихватљиви. Благовремене информације омогућавају да се правовремено реагује на малопродајном нивоу и допринесе развоју широкопојасног приступа уопште.

Отварање различитих тачака приступа омогућава операторима постепени пораст улагања, односно подстиче константно улагање у инфраструктуру, као и изградњу и коришћење властите мреже, што подстиче развој тржишта. Што се тиче крајњих корисника, оператор у том случају има већу контролу при пружању услуге (нарочито контролу квалитета услуге) и, самим тим, веће могућности да прави разлику између властите услуге и услуге коју нуди оператор са ЗТС.

„Телеком Србија“ а.д., као оператор са ЗТС, има обавезу да преговара у доброј вери са оператором који захтева приступ за veleпродајну услугу широкопојасног приступа, са циљем да у разумном року одговори на захтев. У одсуству ове обавезе, „Телеком Србија“ а.д. би могао да искористи своју значајну тржишну снагу и да спроводи тактике одуговлачења. „Телеком Србија“ а.д. има и обавезу да у одговарајућем року одговори на сваки разумни захтев оператора за добијање услуге *bitstream* приступа.

Агенција такође одређује „Телеком Србија“ а.д. да не сме неоправдано да укине већ одобрени приступ мрежи и припадајућој инфраструктури, осим ако се оператори не договоре о неком облику миграције. У случају да не постоји договор између оператора, „Телеком Србија“ а.д. је у обавези да најави операторима корисницима и Агенцији укидање постојеће бакарне приступне мреже најмање пет година унапред, како би оператори корисници имали времена да испланирају алтернативни приступ до крајњег корисника. Агенција закључује да је наведена обавеза нужна, с обзиром да би, у одсуству регулације, „Телеком Србија“ а.д. био у могућности да престане да пружа услугу операторима који већ делују на тржишту, а што би имало за последицу губитак тржишног удела оператора, па

и изласка с тржишта, а све на штету крајњих корисника, с обзиром на то да би изгубили могућност коришћења и избора услуга које су већ постојале на тржишту.

С обзиром на то да Агенција одређује „Телеком Србија“ а.д. увођење јединствене услуге *bitstream* приступа, „Телеком Србија“ а.д. је обавезан да омогући операторима корисницима постојеће услуге ADSL транспорта прелазак на јединствену услугу *bitstream* приступа.

„Телеком Србија“ а.д. је у обавези да, на сваки разуман захтев за међуповезивање у сврху коришћења услуга широкопојасног приступа Интернету, оствари то међуповезивање најкасније у року од 3 (три) дана од подношења захтева. Одређивањем рока спречава се „Телеком Србија“ а.д. да одуговлачи са међуповезивањем и тиме користи своју значајну тржишну снагу на релевантном тржишту.

Приликом оцењивања разумности захтева за приступ „Телеком Србија“ а.д. треба да се руководи принципом недискриминације и техничким могућностима сопствене мреже. Такође, „Телеком Србија“ а.д. не може, приликом оцењивања разумности захтева за међуповезивање, од оператора захтевати услове и радње који су у супротности са обавезама које има оператор са ЗТС.

Обавеза да се не укида већ одобрено међуповезивање односи се на сигурност коју оператор корисник мора да има у односу на коришћење велепродајне услуге. Укидање већ одобреног међуповезивања за услугу широкопојасног приступа Интернету могло би довести до штете и повећања трошкова оператора корисника велепродајне услуге широкопојасног приступа Интернету, што би угрозило његову конкурентност, а „Телеком Србија“ а.д. би, преношењем ЗТС на повезано малопродајно тржиште, био у повлашћеном положају у односу на конкуренцију.

„Телеком Србија“ а.д. је обавезан да обезбеди приступ и коришћење инфраструктуре и остале комуникационе опреме и да оператору кориснику обезбеди приступне водове до тачака међуповезивања, уколико је то оператору кориснику потребно да би могао да приступи свакој приступној тачки преко властитих приступних водова за које је сам одговоран. Без ове обавезе „Телеком Србија“ а.д., оператору кориснику би било веома тешко (у неким случајевима и немогуће) да користи услугу широкопојасног приступа Интернету, што би онемогућило улазак нових оператора на предметно тржиште. Агенција сматра да је међуповезивање мрежа оператора потребно не само у смислу пружања услуга крајњем кориснику, већ и за очување конкуренције на тржишту.

Такође, Агенција закључује да је „Телеком Србија“ а.д. до 01.01.2012. године требало да омогући приступ оперативним информационим системима подршке у складу са међународним стандардима, преко Интернет страница с одговарајућом сигурносном заштитом, путем којих је, с највише двосатним периодом ажурирања тренутног статуса, омогућен приступ следећим информацијама:

- праћењу захтева оператора корисника за услугу *bitstream* приступа;
- праћењу захтева оператора корисника за поправак квара, статуса и стања поправке квара оператора корисника;
- информацијама о фактурисању услуга оператору кориснику;
- информацијама о статусу доступности услуге до крајњег корисника.

Такође, „Телеком Србија“ а.д. треба да омогући операторима приступ информацијама (као што су отклон квара, база доступности, подношење захтева „Телеком Србија“ а.д. за услугу у електронском облику и праћења истог, подношење захтева „Телеком Србија“ а.д. за промену брзине, пресељења, искључења, итд.) преко информационог система, односно треба да има обавезу успостављања таквог система. Агенција закључује да је наведена обавеза разумна и да не представља велики терет за „Телеком Србија“ а.д., с обзиром на праксу пословања и комуницирања у пословном свету и потребе за правовременим информацијама.

„Телеком Србија“ а.д. је, до 01.01.2012. године, требало да другим операторима обезбеди услове и ниво квалитета услуге који су једнаки оним које осигурава за своје властите услуге или за потребе својих повезаних друштава, без обзира на који начин ће то учинити (нпр. надоградњом својих мрежних компонената, специфицирањем потребних техничких карактеристика претплатничке опреме или раздвајањем саобраћаја у виртуелне LAN-ове према типу саобраћаја).

Додатно, у складу са директивом Европске уније о приступу¹, „Телеком Србија“ а.д. треба да омогући следеће миграције: између тачака/нивоа услуге *bitstream* приступа; између услуге *bitstream* приступа и услуге издвојеног приступа локалној петљи.

Такође, „Телеком Србија“ а.д. треба да обезбеди ниво услуге уговорен у оквиру SLA (*Service Level Agreement*) за све услуге *bitstream* приступа, као што су нпр. рокови успоставе и време отклањања кварова. Осим тога, саставни део сваког SLA су и одговарајуће накнаде у случајевима неиспуњења одређених рокова из SLA. Агенција одређује „Телеком Србија“ а.д. основне нивое услуге (*Basic SLA*) који су саставни део предметне стандардне понуде. У циљу осигурања примене основних нивоа SLA, Агенција одређује „Телеком Србија“ а.д. обавезу објављивања индикатора оствареног нивоа услуга на тромесечном нивоу или на захтев Агенције.

Додатно, Агенција сматра да „Телеком Србија“ а.д. треба да преговара у доброј вери и да испуњава разумне захтеве оператора за вишим нивоом SLA. Самим тим, у складу са обавезом недискриминације², „Телеком Србија“ а.д. треба да обавести Агенцију о свим бољим условима SLA (*advanced SLA*) које пружа другим операторима на основу комерцијалних договора или за потребе властите

¹ Directive 2002/19/ec of the European parliament and of the council of 7 March 2002 on access to, and interconnection of, electronic communications networks and associated facilities (Access Directive)

² Обавеза недискриминације је образложена у овом акту

малопродаје или својих повезаних друштава. На тај начин, Агенција може да утврди да ли „Телеком Србија“ а.д. операторима корисницима који пружају исте услуге осигурава исте услове у истим околностима, односно да ли „Телеком Србија“ а.д. једном оператору кориснику пружа исти ниво SLA који по истој цени пружа другом оператору кориснику.

Агенција констатује да је наведена обавеза оправдана, јер доприноси успостављању ефикасне конкуренције на тржишту електронских комуникација. Услуга *bitstream* приступа омогућава осталим операторима да на ширем подручју Републике Србије нуде услуге крајњим корисницима и равноправно конкуришу малопродајном делу „Телеком Србија“ а.д. и његовим повезаним друштвима. Агенција сматра veleпродајну услугу *bitstream* приступа важном услугом у процесу либерализације тржишта електронских комуникација и у процесу повећања густине широкопојасних прикључака у Републици Србији, а исто тако и услугом од великог значаја за подстицање равноправног тржишног такмичења на повезаном малопродајном тржишту. Зато је, са становишта Агенције, значај услуге *bitstream* приступа изузетно велики и то зато што се конкурентном veleпродајном понудом другим операторима омогућавају равноправни услови за тржишно такмичење на читавом подручју Републике Србије.

Узимајући у обзир брзину развоја тржишта, као и Стратегију развоја информационог друштва у Републици Србији до 2020. године („Службени гласник РС“ број 51/10), Стратегију развоја електронских комуникација у Републици Србији 2010-2020. године („Службени гласник РС“ број 68/10) и Стратегију и акциони план за развој широкопојасног приступа у Републици Србији до 2012. године („Службени гласник РС“ бр. 84/09), Агенција оцењује да је изузетно важно да оператор има могућност приступа на различитим нивоима мреже „Телеком Србија“ а.д. путем услуге *bitstream* приступа, независно од технологије у мрежи за приступ и имајући у виду изводљивост пружања наведеног приступа с обзиром на расположиви капацитет „Телеком Србија“ а.д., а у циљу подстицања конкуренције и развоја електронских комуникационих услуга, а све на добробит крајњих корисника.

Међутим, Агенција закључује да обавеза приступа и коришћења посебних делова мреже, без одређивања других обавеза, не може решити препреке за развој тржишног такмичења и зато Агенција сматра да је потребно допунити наведену обавезу другим обавезама, са циљем деловања на све постојеће и потенцијалне проблеме.

5) Обавеза контроле цена и примене трошковног рачуноводства

У складу са одредбама из члана 68. Закона, „Телеком Србија“ а.д., као оператор са ЗТС, има обавезу трошковне заснованости цена и примене рачуноводства трошкова, у вези са услугом широкопојасног приступа Интернету. Ово посебно важи ако се утврди да непостојање делотворне конкуренције омогућава оператору са ЗТС да одржава неоправдано високе цене или му даје могућност да ниским ценама истисне конкуренте на штету крајњих корисника.

Начин примене рачуноводства трошкова у циљу контроле цена дефинисан је општим актом Агенције који уређује примену трошковног принципа, одвојене рачуне и извештавање од стране оператора са значајном тржишном снагом.

Такође, Агенција ће ангажовати независног ревизора ради годишње провере усклађености рачуноводства трошкова оператора са ЗТС са прописаним начином примене рачуноводства трошкова и објавити његов извештај на својој Интернет страници.

Оператор са ЗТС сноси терет доказивања да цене његових услуга произилазе из трошкова, укључујући повраћај улагања по разумној стопи, и дужан је да на захтев Агенције достави детаљно оправдање својих цена. Приликом утврђивања трошкова делотворног пружања услуга, Агенција може да примени другачију методологију рачуноводства трошкова од оне коју примењује оператор са значајном тржишном снагом.

Док цене оператора са значајном тржишном снагом не буду засноване на трошковном принципу (оператор треба да оправда своје цене, а Агенција да потврди да су трошковно оријентисане), Агенција ће, у складу са одредбама из члана 68. став 3. тачка 1. Закона, приликом утврђивања цена узети у обзир цене на упоредивим тржиштима, као и малопродајне цене оператора са значајном тржишном снагом, тако да се обезбеде ефикасност, одржива конкуренција и добробит потрошача.

Такође, имајући у виду резултате анализе релевантног тржишта, као и чињеницу да исти нису довели до промене раније одређених регулаторних обавеза, Агенција констатује да нема сметње да остане на снази Стандардна понуда за услуге широкопојасног приступа у veleпродаји Предузећа за телекомуникације „Телеком Србија“ а.д. која је у примени од 01.06.2012. године, те је одлучено као у ставу VIII. диспозитива овог решења.

У поступку анализе релевантног тржишта, односно доношења оспореног решења Агенција је, сагласно одредби чл. 60. став 2. и 62. став 3. Закона, дана 14.11.2012. године прибавила и Мишљење Комисије за заштиту конкуренције број: 1/0-09-724/2012-2 од 08.11.2012. године, у коме је констатовано да су принципи који су примењени приликом анализе релевантног тржишта, у основи, принципи који се примењују у области заштите конкуренције. Такође, када је реч о регулаторним обавезама које су одређене оператору са ЗТС, Комисија за заштиту конкуренције констатује да су у потпуности у складу са Законом, који у члану 63. таксативно наводи које мере Агенција може одредити оператору са ЗТС.

Даље, Агенција је у поступку који је претходио доношењу оспореног решења, „Телеком Србија“ а.д. предочила чињенице и околности које су од значаја за одлучивање у овој управној ствари и истом омогућила да у остављеном року од 30 дана, достави документацију или друге доказе за које сматра да су релевантни за одлучивање, а сагласно одредбама члана 22. став 3. Закона и члана 9. ЗУП.

Агенција је дана 17.12.2012. године примила Изјашњење „Телеком Србија“ а.д. поводом Обавештења са захтевом за изјашњење оператора са ЗТС, број: 382531/1, од 14.12.2012. године (у даљем тексту: Изјашњење), на чињенице и околности од значаја за доношење решења о одређивању оператора са значајном тржишном снагом на veleпродајном тржишту широкопојасног приступа у коме се, између осталог, наводи да:

- Извештај о анализи релевантног тржишта није усвојен од стране Управног одбора Агенције;
- постоје битне измене важећег решења (број: 1-02-3491-568/11-38 од 29.11.2011. године), те његово остављање на снази није могуће, као и да, иако је неспорно да се решење заснива на закључцима из Извештаја, неопходно је спровођење јавних консултација о нацрту решења којим се проглашава оператор са ЗТС и одређују његове обавезе;
- Агенција није применила свих 12 критеријума из члана 61. Закона за утврђивање значајне тржишне снаге, као и да услови потребни да се неко тржиште прогласи за тржиште подложно претходној регулацији морају кумулативно бити испуњени, при чему се „Телеком Србија“ а.д. позива, између осталог и на Смернице 2002/С 165/03;
- Извештај о анализи предметног тржишта мора да се заснива на постојећим подацима и поставља питање сврсисходности анализе која се односи на период 2009., 2010. и 2011. године, имајући у виду обим промена које су настале у 2012. години;
- се поставља питање оправданости даље примене свих пет регулаторних обавеза, позивајући се на принцип пропорционалности;
- Агенција није прецизно изразила капацитете предметног veleпродајног тржишта, како тренутне, тако и потенцијалне, односно постојећу и потенцијалну конкуренцију, као и да Извештај није базиран на објективним чињеницама, закључци су изведени паушално, а аргументи су коришћени селективно;
- у оквиру тачке 3.1. Извештаја дискриминаторски се описује само тржиште ADSL приступа Интернету, а није наведено да паралелно са бакарном инфраструктуром доминира и КДС, као и да треба имати у виду да су КДС оператори такође корисници ADSL приступа Интернету у veleпродаји код „Телеком Србија“ а.д., при чему коментаришу структуру крајњих корисника према технологији „фиксног“ приступа и констатују да је учешће приступа преко КДС-а преко 29%;
- није јасан избор географске распрострањености као критеријума, односно да широкопојасни приступ Интернету путем кабловске мреже представља супститут ADSL приступу, али „са аспекта географске распрострањености“ то није случај и поставља се питање због чега КДС није предмет ове анализе као потенцијални пружалац услуга у veleпродаји;
- у вези са супституцијом на страни понуде, мишљења су да у домену veleпродаје не постоји супститут;

- из анализе није показано зашто се тржиште широкопојасног приступа на велепродајном нивоу дели у две групе и раздваја bitstream услуга и услуга приступа „Телеком Србија“ а.д. за сопствене потребе, када је у питању иста услуга са истом техничком реализацијом која се под истим комерцијалним условима нуди Интернет сервис провајдерима и делу „Телеком Србија“ а.д.;
- је закључак у Извештају (на страни 45.) у потпуности непримерен имајући у виду да је „Телеком Србија“ а.д. такође ЗТС на велепродајном тржишту рашчлањеног приступа локалној петљи, те сматрају да је тачка 5. Извештаја искључиво базирана на претпоставкама.

Такође, на крају Изјашњења, у делу означеном као „VIII – ПРЕДЛОГ“, „Телеком Србија“ а.д. наводи да „у складу са изнетим, сматра да се постављени циљеви могу остварити и са мањим обим обавеза односно минимално једном регулаторном обавезом, које се могу сукцесивно повећавати у зависности од сагледавања ефеката претходне регулације. На тај начин би се истовремено остварили и циљеви претходне регулације и смањили односно неутралисати непотребни ризици и непотребни трошкови оператора, односно испоштовале би се одредбе самог ЗЕК-а које налажу и заштиту и очување тржишних принципа развоја делотворне конкуренције, али и заштиту оператора избегавањем наметања прекомерних обавеза“.

У поступку одлучивања Агенција је утврдила све одлучне чињенице и околности од значаја за разрешење ове управне ствари, размотрила и оценила све примедбе које је оператор „Телеком Србија“ а.д. навео у свом Изјашњењу и о истом заузела одговарајући став.

У вези са наводима који се односе на примедбу да Извештај о анализи релевантног тржишта није усвојен од стране Управног одбора Агенције, Агенција констатује да нису од значаја наводи „Телеком Србија“ а.д. да Извештај о анализи релевантног тржишта није усвојен од стране Управног одбора Агенције, из разлога што је о истом, а у складу са одредбом члана 60. став 3. Закона, Управни одбор Агенције упознат на седници одржаној 07.12.2012. године.

Такође, ниједном одредбом Закона није прописано да Извештај о анализи релевантног тржишта мора бити усвојен од стране Управног одбора Агенције, што представља логично решење, с обзиром да се ради о чињеничној грађи до које је Агенција дошла спроводећи сам поступак анализе релевантног тржишта, а са истим је Управни одбор Агенције упознат само у сврху његовог објављивања.

Имајући у виду наводе који се односе на битне измене важећег решења и спровођење јавних консултација о нацрту решења којим се проглашава оператор са ЗТС и одређују његове обавезе, Агенција истиче да је по службеној дужности спровела поступак анализе велепродајног тржишта широкопојасног приступа у циљу континуираног праћења стања на истом, као и ради уочавања евентуалних промена у односу на претходно извршену анализу тржишта август/новембар 2011.

године, а сагласно одредби члана 62. став 4. Закона. Наведена одредба Закона обавезује Агенцију да сходно утврђеном стању одлучи о обавезама оператора са ЗТС доношењем појединачног акта, при чему Закон не прејудуцира његов облик и садржину.

Такође, неутемељени су наводи „Телеком Србија“ а.д. који се односе на спровођење јавних консултација у вези са нацртом новог решења, будући да је поступак јавних консултација сагласно одредби члана 35. став 1. Закона спроведен у односу на Извештај о анализи велепродајног тржишта широкопојасног приступа, који садржи чињеничну грађу за доношење решења о одређивању оператора са значајном тржишном снагом, као и обавеза које би му могле бити одређене.

Разматрајући наводе „Телеком Србија“ а.д. да Агенција није применила свих 12 критеријума из члана 61. Закона за утврђивање значајне тржишне снаге, као и да услови потребни да се неко тржиште прогласи за тржиште подложно претходној регулацији морају кумулативно бити испуњени, Агенција оцењује да примедба да нису примењени сви критеријуми из члана 61. Закона није оправдана, из разлога што је приликом анализе тржишта примењено девет од укупно 12 критеријума, где су узимани у обзир искључиво они критеријуми чија је примена била оправдана на овом тржишту. Ниједан пропис не налаже да је апсолутно неопходно применити свих дванаест критеријума у анализи релевантног тржишта. Одредбом члана 61. Закона је предвиђено да се нарочито, али не и обавезно узимају у обзир наведени критеријуми. Критеријуми нису кумулативно постављени, односно није потребно испуњавање свих 12 критеријума да би један оператор био проглашен за оператора са значајном тржишном снагом. Став Агенције је да је у складу са тренутним учешћем на релевантном тржишту „Телеком Србија“ а.д., била адекватна анализа која је спроведена на основу примењених критеријума и да преостали критеријуми из члана 61. Закона не би утицали на другачије резултате и закључке анализе.

За утврђивање појединачне значајне тржишне снаге оператора на велепродајном тржишту широкопојасног приступа коришћени су следећи критеријуми:

1. величина оператора и његових конкурената, посебно у погледу броја корисника и прихода на релевантном тржишту;
2. контрола над инфраструктуром чији се обим не може лако реплицирати;
3. технолошка предност оператора која му омогућава надмоћан положај на тржишту;
4. недостатак или низак ниво преговарачке моћи купаца;
5. економија обима;
6. економија опсега;
7. степен вертикалне интеграције;
8. недостатак потенцијалне конкуренције;
9. постојање препрека за ширење.

Даље, што се тиче критеријума за утврђивање заједничке тржишне снаге, они на овом релевантном тржишту нису разматрани, пошто је „Телеком Србија“ а.д. једини оператор који поседује комплетну инфраструктуру за пружање услуге широкопојасног приступа на veleпродајном нивоу.

Такође, позивање на Смерницу 2002/С 165/03 део 3.1. члан 78. је погрешно тумачено. У поменутом одељку Смернице наведено је да: „следећи критеријуми такође могу бити коришћени“, као и да: „доминантна позиција може да произађе из комбинације горњих критеријума и када узети појединачно нису (јасно) одређени“. Дакле, у потпуности произлази да није неопходно (ни по Закону ни према поменутој Смерници) утврдити доминантни положај по сваком од 12 критеријума, односно да наведена примедба „Телеком Србија“ а.д. није оправдана.

Даље, када је у питању veleпродајно тржиште широкопојасног приступа, Агенција оцењује да су испуњени сви наведени услови за идентификовање тржишта на коме је неопходно постојање претходне регулације. Сама технолошка структура veleпродаје широкопојасног приступа путем ADSL технологије, као и релевантни тржишни показатељи, указују на постојање препрека за улазак конкуренције као и за обезбеђење делотворне конкуренције. Такође, пошто су електронске комуникације специфична област регулације, искључива примена прописа о заштити конкуренције у овом случају није довољна. Даље, истиче се чињеница да је фокус на veleпродаји овог вида широкопојасног приступа, где у периоду између две обављене анализе овог тржишта није дошло до значајнијих промена. Из тога произлази оправданост закључака анализе из угла посматрања очекиваних тржишних услова на бази тренутно постојећих.

У вези навода да Извештај о анализи предметног тржишта мора да се заснива на постојећим подацима, као и да се поставља питање сврсисходности анализе која се односи на период 2009., 2010. и 2011. године, имајући у виду обим промена које су настале у 2012. години, Агенција констатује да анализа тржишта електронских комуникација представља континуирани процес. Она се, у складу са Законом, обавља најмање једном у три године, а по потреби и року који може бити краћи. Временски размак између обављених анализа је у случају овог тржишта приближно годину дана, где из наведеног произлази да примедба о дужем временском периоду у коме тржиште није покривено анализом није примерена. Постојеће стање на veleпродајном тржишту широкопојасног приступа одсликава изузетно висок степен доминације једног оператора када је у питању veleпродајно тржиште широкопојасног приступа, које се и регулише према европским препорукама. Најновија анализа је потврдила да потенцијална конкуренција за пружање ове услуге постоји, али да још увек није изражена у мери која би захтевала регулаторну активност. Агенција је извела закључке који су примерени и у складу са ситуацијом на veleпродајном тржишту широкопојасног приступа за наведени период, поготову имајући у виду концентрацију снага на тржишту, потенцијалне разлике између малопродајних и veleпродајних односа и разлике између оператора на тржишту. Све евентуалне значајне промене на овом тржишту, укључујући и период текуће 2012. године, биће обухваћене наредним анализама. Израда анализе јесте вишемесечни процес и не заснива се на тренутним подацима,

већ на подацима који представљају пресек у одређеном временском периоду, као и на процени будућег развоја тржишта. Спровођење процеса анализе је законска обавеза Агенције, и иста захтева одређени временски период. Циљ регулације (према важећим европским препорукама) је велепродаја широкопојасног приступа.

Даље, у вези навода „Телеком Србија“ а.д. који се односе на питање оправданости даље примене свих пет регулаторних обавеза, са позивањем на принцип пропорционалности, Агенција оцењује да су обавезе које су одређене оператору са ЗТС неопходне за развој делотворне конкуренције и несметано пружање услуге широкопојасног приступа и да су у складу са Законом, као и праксом регулаторних тела у окружењу.

Такође, Агенција констатује да велепродајно тржиште широкопојасног приступа представља класичан пример за постојање оператора са ЗТС, тако да су све наведене обавезе оператора са ЗТС и предвиђене са циљем спречавања злоупотребе доминантног положаја на тржишту као и стварања предвидивог пословног амбијента за операторе. Чињеница да нема значајнијих измена у односу на резултате анализе овог релевантног тржишта из 2011. године, потврђује закључке до којих је Агенција дошла и указује на даље постојање потребе за регулаторним обавезама.

У вези са наводима „Телеком Србија“ а.д. да Агенција није прецизно изразила капацитете предметног велепродајног тржишта, како тренутне, тако и потенцијалне, односно постојећу и потенцијалну конкуренцију, као и да Извештај није базиран на објективним чињеницама, да су закључци изведени паушално, а аргументи су коришћени селективно, Агенција оцењује да у складу са наведеним подацима који се односе на малопродајно тржиште широкопојасног приступа, неопходно је истаћи да је овај део приказан искључиво са сврхом потпунијег прегледа датог тржишта, обзиром да потражња за услугом велепродајног широкопојасног приступа произлази из потражње за услугом широкопојасног приступа на малопродајном нивоу, и да не утиче на суштину анализе која се односи на тржиште велепродаје. Наведени подаци су тумачени селективно од стране „Телеком Србија“ а.д., где се са једне стране даје учешће „Телеком Србија“ а.д. у малопродаји, а са друге стране учешће свих кабловских оператора у укупном износу. Занемарују се кључни подаци који се односе на учешће на тржишту велепродаје, које и представља предмет регулације у конкретном случају.

Даље, помињу се реални капацитети кабловских оператора. Они се могу посматрати искључиво у поређењу са реалним капацитетима „Телеком Србија“ а.д., док се примедба која се односи на неконкурентност амбијента кабловских оператора услед непреклапања мрежа не може прихватити, из разлога што је таква ситуација крајње економски неисплатива за кабловске операторе и јавља се врло ретко.

Ситуација на велепродајном тржишту широкопојасног приступа, за анализирани период, указује на постојећи висок степен доминације једног

оператора. Све евентуалне значајне промене на овом тржишту, биће обухваћене наредним анализама.

Такође, тврдња „Телеком Србија“ а.д. да се у оквиру тачке 3.1. Извештаја о анализи релевантног тржишта дискриминаторски описује само тржиште ADSL приступа Интернету, а није наведено да паралелно са бакарном инфраструктуром доминира и КДС, као и да треба имати у виду да су КДС оператори такође корисници ADSL приступа Интернету у veleпродаји код „Телеком Србија“ а.д., Агенција истиче да је у поступку дефинисања релевантног тржишта тачком 3. Извештаја о анализи релевантног тржишта обухватила анализу супституције на страни тражње, анализу супституције на страни понуде, утврђивање постојања потенцијалне конкуренције и одређивање географске димензије. Такође, у тачки 4. Извештаја о анализи релевантног тржишта Агенција је детаљно приказала анализу стања на релевантном тржишту у Републици Србији за период од 2009. до 2011. године.

С обзиром да потражња за услугом veleпродајног широкопојасног приступа произлази из потражње за услугом широкопојасног приступа на малопродајном нивоу, Агенција је при утврђивању димензија услуга релевантног veleпродајног тржишта широкопојасног приступа, сматрала да треба утврдити услуге које могу бити супститут услузи на релевантном veleпродајном нивоу разматрајући начине путем којих оператори пружају крајњем кориснику услугу широкопојасног приступа Интернету на малопродајном тржишту.

Агенција је у поступку анализе релевантног тржишта, а у складу са расположивим подацима, утврдила да коришћење ADSL технологије и даље представља доминантан начин приступа услузи широкопојасног приступа Интернету у малопродаји и да његов удео чини половину укупног броја корисника свих релевантних технологија приступа. За овим видом приступа следе: приступ путем кабловског модема са учешћем од 23%, мобилни приступ (20%) и бежични приступ (5%). Остали видови приступа су заступљени са учешћем мањим од једног процента. У складу са чињеницом да је приступ путем бакарне парице (ADSL) доминантан на малопродајном тржишту широкопојасног приступа Интернету, Агенција је анализирали да ли постоји супституција тражње у оквиру осталих доступних технологија за приступ на овом сегменту тржишта и изнела одговарајуће констатације.

Такође, у вези са примедбом да се у целој анализи не види нигде да, осим „Телеком Србија“ а.д., било ко нуди у veleпродаји широкопојасни приступ, Агенција наводи да је у тачки 4.1.1. Извештаја о анализи релевантног тржишта, у коме је садржана чињенична грађа до које се дошло у поступку анализе релевантног тржишта, на Слици 10. приказано учешће у приходима од veleпродаје широкопојасног приступа за посматрани период од 2009. до 2011. године, а на Слици 11. учешће у приходима од veleпродаје широкопојасног приступа у 2011. години. Наиме, у 2011. години је учешће у приходима од veleпродаје широкопојасног приступа „Телеком Србија“ а.д. у укупним приходима од

велепродаје широкопојасног приступа у Републици Србији износило преко 88%, док је у периоду који је покривала претходна анализа оно износило око 90%. Ово значи да се може закључити да у велепродаји широкопојасног приступа није дошло до значајних промена на тржишту и да је тржишни удео „Телеком Србија“ а.д. и даље изузетно висок. Такође, на Слици 11. приказан је проценат учешћа другог највећег пружаоца услуге широкопојасног приступа Интернету у Републици Србији, SBB d.o.o. у приходима од велепродаје широкопојасног приступа Интернету око 4%. Овај однос процената тржишног учешћа између највећих оператора указује на доминантну позицију „Телеком Србија“ а.д.

Приступ путем кабловских мрежа је идентификован као технички супститут, док је географска распрострањеност дата само као потенцијални ограничавајући фактор. Ово је наведено као ставка на малопродајном тржишту, док су у анализи велепродајног тржишта, које је и предмет регулације, разматрани и параметри који се тичу кабловског приступа као супститута.

Такође, комплетна инфраструктура за ADSL услугу налази се у поседу „Телеком Србија“ а.д., што омогућава постојање значајне тржишне снаге, док то са кабловском инфраструктуром није случај. Кабловски провајдери поседују могућност за пружање и ове услуге, али у периоду на који се односи анализа они нису значајније присутни на тржишту велепродаје.

Чињеница је да на тржишту малопродаје постоји јак конкурент. Међутим, показатељи на тржишту велепродаје који се тичу тржишног учешћа и остварених прихода, без сумње указују на постојање једног оператора са значајном тржишном снагом, а то је у овом случају „Телеком Србија“ а.д. Агенција истиче да је предмет регулације у конкретном случају велепродаја широкопојасног приступа.

Имајући у виду наводе „Телеком Србија“ а.д. изнете у Изјашњењу у вези са супституцијом на страни понуде, Агенција износи следеће: супституција на страни понуде значи могућност да други оператори, у кратком временском року, услед хипотетичког повећања цена велепродајне услуге, понуде истоветну услугу, не излажући се знатним додатним трошковима. Агенција закључује да у случају хипотетичког повећања цена услуге *bitstream* приступа на нивоу велепродаје, а у релативно кратком временском периоду, ниједан оператор неће моћи да реплицира мрежну инфраструктуру „Телеком Србија“ а.д. у циљу пружања услуге *bitstream* приступа, првенствено из разлога високих трошкова изградње властите приступне инфраструктуре, од којих је већина ненадокнадива. Агенција је разматрала и могућност да оператор преко кабловске приступне мреже почне да нуди услугу еквивалентну услузи *bitstream* приступа и закључила да *bitstream* приступ, односно еквивалентна услуга преко неке од постојећих кабловских мрежа у Републици Србији, није тренутно технички могућ ни економски исплатив за власнике тих мрежа. Осим тога, квалитет који би се постигао таквом еквивалентном услугом не би био еквивалентан оном којег има *bitstream* приступ на бази ADSL преко бакарне парице, а и географска распрострањеност мрежа кабловских оператора је ограничена, па велепродајни приступ тим мрежама не представља супститут услузи широкопојасног приступа на велепродајном нивоу, заснованом на DSL

технологији. Такође, оператори који користе услугу veleпродајног широкопојасног приступа на бази DSL технологија, у случају хипотетичног повећања цене тих услуга неће бити мотивисани да услугу на бази DSL технологије замене неком упоредивом услугом veleпродајног широкопојасног приступа путем кабловских мрежа, из разлога значајних трошкова преласка на услугу veleпродајног широкопојасног приступа путем кабловских мрежа. Зато Агенција закључује да, широкопојасни приступ на нивоу veleпродаје путем кабловских мрежа, у временском периоду на који се односи ова анализа, не улази у димензију услуга релевантног тржишта. Имајући у виду наведено, Агенција констатује да у Републици Србији на страни понуде не постоји супститут услузи широкопојасног приступа на нивоу veleпродаје.

Агенција одређује релевантна тржишта која подлежу претходној регулацији на основу Закона, уз примену одговарајућих препорука Европске комисије о тржиштима подложним претходној регулацији. Релевантно тржиште је тржиште на којем постоје структурне, регулаторне и друге трајније препреке које онемогућавају улазак нових конкурената. То је тржиште на којем није могуће обезбедити развој ефикасне конкуренције без постојања претходне регулације и на коме искључива примена прописа о заштити конкуренције није довољна.

Уколико не постоје ризици да је угрожено постојање надметања на тржишту, Агенција не уводи унапред обавезу операторима да пружају услуге veleпродајног широкопојасног приступа. Међутим, Агенција ће и у наредном периоду пратити промене на тржишту и доносити одговарајуће мере у складу са својим надлежностима.

У вези са наводом оператора „Телеком Србија“ а.д. да из анализе није показано зашто се тржиште широкопојасног приступа на veleпродајном нивоу дели у две групе и раздваја *bitstream* услуга и услуга приступа „Телеком Србија“ а.д. за сопствене потребе, Агенција оцењује да је с обзиром на распрострањеност мреже „Телеком Србија“ а.д., било потребно размотрити услугу ADSL приступа путем бакарне парице коју „Телеком Србија“ а.д. пружа за сопствене потребе. Разлог за то је чињеница да, поред оператора који својим корисницима пружају малопродајну услугу широкопојасног приступа Интернету користећи veleпродајну услугу *bitstream* приступа власника инфраструктуре, ту исту малопродајну услугу, истим корисницима, а без знатних додатних трошкова, може понудити и сам доминантни оператор, у конкретном случају „Телеком Србија“ а.д. То значи да, уколико оператор који користи veleпродајну услугу *bitstream* приступа покуша да пренесе хипотетички пораст цене предметне услуге на крајње кориснике, већина њих ће постати корисници услуге коју нуди „Телеком Србија“ а.д.

Сагласно наведеном, Агенција закључује да услуга ADSL приступа путем бакарне парице, коју „Телеком Србија“ а.д. пружа за властите потребе, треба да буде укључена у димензију услуга релевантног тржишта. Предмет регулације јесте veleпродајно тржиште широкопојасног приступа, где је по питању ADSL приступа, „Телеком Србија“ а.д. оператор који пружа изузетно висок обим veleпродајних

услуга овог типа, било да их пружа другим операторима или их пласира преко свог малопродајног огранка (што и јесте разлог за поделу тржишта на veleprodajном нивоу на услугу за сопствене потребе и *bitstream* услугу).

Такође, је примећен значајан пораст удела броја прикључака који „Телеком Србија“ а.д. пласира на тржиште путем сопственог малопродајног огранка у односу на укупан број прикључака.

У вези са коментаром да остале две *bitstream* услуге са приступом на *Ethernet* нивоу и на DSLAM нивоу никад нису биле захтеване од „Телеком Србија“ а.д., нити су разматране у преговорима са операторима, Агенција истиче, између осталог, да остаје на снази и став из важеће Стандардне понуде „Телеком Србија“ а.д. у коме је наведено да:

„Телеком Србија ће омогућити пружање *Bitstream* ADSL услуге путем бакарне парице за случај преузимања саобраћаја на *Ethernet* нивоу у року од 6 (шест) месеци од пријема конкретног захтева Оператора корисника и дефинисања свих техничких и комерцијалних услова за пружање предметних услуга.”

Агенција констатује да ће „Телеком Србија“ а.д., у случају пријема конкретног захтева Оператора корисника, дефинисати све техничке и комерцијалне услове за пружање предметне услуге и у складу са тим извршити измену Стандардне понуде и исту доставити Агенцији.

Агенција оцењује да су обавезе које су одређене оператору са ЗТС неопходне за развој тржишних принципа делотворне конкуренције и несметано пружање услуге широкопојасног приступа и да су у складу са праксом регулаторних тела у окружењу.

Полазећи од навода „Телеком Србија“ а.д. који се односе на констатацију да је закључак у Извештају (на страни 45.) у потпуности непримерен имајући у виду да је „Телеком Србија“ а.д. такође оператор са ЗТС на veleprodajном тржишту рашчлањеног приступа локалној петљи, Агенција оцењује да период на који се односи анализа обухвата 2009-2011. годину и за тај период су прикупљени подаци од оператора. Агенција је извела закључке који су засновани на тржишној ситуацији за наведени период, поготову имајући у виду концентрацију снага на тржишту, потенцијалне разлике између малопродајних и veleprodajних односа и разлике између оператора на тржишту.

Напомиње се да је „Телеком Србија“ а.д. на veleprodajном тржишту рашчлањеног приступа локалној петљи већ одређен као оператор са ЗТС и одређене су му регулаторне обавезе решењем Агенције број: 1-02-3491-568/11-37 од 29.11.2011. године, а од 01.06.2012. године је у примени Стандардна понуда за услугу рашчлањеног приступа локалној петљи Предузећа за телекомуникације „Телеком Србија“ а.д., што значи да исти није био присутан као оператор са ЗТС на предметном тржишту у периоду на који се односи анализа. Такође, с обзиром да је

„Телеком Србија“ а.д. власник комплетне инфраструктуре за ADSL услугу, потребно је да операторима корисницима, уз накнаду и на основу склопљеног уговора, омогући приступ и заједничко коришћење своје електронске комуникационе инфраструктуре и повезане опреме, у циљу постојања конкуренције на тржишту и да сви оператори буду унапред упознати са условима за пружање услуге.

Агенција је оценила и ПРЕДЛОГ „Телеком Србија“ а.д. у форми у којој је дат у предметном изјашњењу и имајући у виду да исти представља резиме већ изнетих примедби, Агенција у целости остаје при ставовима изнетим у овом акту.

Ово решење донето је основу сагледавања свих чињеница и доказа, поступајући у целости по правном схватању надлежног суда, као и примедбама у погледу поступка које су изнете у пресуди Управног суда број: 21 У. 10257/13 од 22.05.2015. године

Надлежност Агенције да одлучује о правима и обавезама оператора и корисника прописана је одредбом члана 8. став 1. тачка 2) Закона.

Одредбом члана 22. Закона регулисано је одлучивање о правима и обавезама оператора и корисника, односно, између осталог, прописано је да Агенција, о правима и обавезама оператора и корисника из овог Закона, одлучује решењем које доноси директор Агенције.

Узимајући у обзир напред наведено, одлучено је као у диспозитиву овог решења.

Ово решење је коначно сагласно члану 22. став 4. Закона.

Упутство о правном средству: Против овог решења може се тужбом покренути управни спор пред Управним судом, у року од 30 дана од дана његовог достављања.

 ДИРЕКТОР
др Милан Јанковић

Достављено:

-Предузећу за телекомуникације „Телеком Србија“ а.д.